

ק"פ 10377/03/17 - אופיר בר נגד יצחק בלומנטל

בית משפט השלום באשקלון

15 יולי 2018

ק"פ 10377-03-17 בר נ' בלומנטל

בפני כב' השופט חיים נחמיאס, שופט בכיר
הקובל 1. אופיר בר
ב"כ הקובל עו"ד דן סלע
נגד
הנאשם 1. יצחק בלומנטל

ב"כ הנאשם עו"ד נוהר הדר

החלטה

בא אני עתה לפרוע חובי, ליתן החלטה בטענות המקדמיות שנטענו על ידי ב"כ המלומדים של הנאשם, בפתח הישיבה מיום 21/1/2018.

למען הסדר הטוב ולאור השתלשלות ההתייחסויות בכתב, התגובות להן והתשובות, אעמוד בקצרה על הטענות שנטענו ולאחר מכן אכריע בהן.

הקובלנה הפלילית

ביום 6/3/2017, הוגשה הקובלנה בחתימת ידו של הקובל, המדברת בעד עצמה.

בפרק המבוא נטען, כי הקובל הינו עובד חברת נמל אשדוד בע"מ ועוסק כקברניט גוררת במחלקת הים של נמל אשדוד בע"מ. הנאשם הינו מנכ"ל חברת נמל אשדוד בע"מ, החל מחודש אפריל 2016. בהמשך, תאר הקובל באריכות רבה בכתב הקובלנה, את פועלה של המחלקה הימית בנמל אשדוד, את מספר העובדים ומספר המשמרות, את עבודת מחלקת הים ונוהל עבודתם של קברניטי הגוררת (סעיפים 1-8). עמד על תיאור העובדות נשוא הקובלנה (סעיפים 9-25). בסופה, ייחס הקובל לנאשם עבירות של פרסום לשון הרע, עבירה בניגוד לסעיף 6 לחוק איסור לשון הרע, של איומים, עבירה בניגוד לסעיף 192 לחוק העונשין, של שידול לדבר עבירה, עבירה בניגוד לסעיף 30 לחוק העונשין, יחד עם הוראות סעיפים 36, 37 ו-38 לחוק הספנות (ימאים) תשל"ג - 1973 ושל מתן הוראה שלא כדין, עבירה בניגוד לסעיף 115 לחוק הספנות הנזכר דלעיל (סעיפים 26-28).

נקבע דיון לתאריך 13/9/2017, אך נדחה לבקשת ב"כ הנאשם, לתאריך 28/9/2017.

בהמשך, נדחה הדיון ליום 21/1/2018 מטעמי בית המשפט.

בפתח הדיון מיום 21/1/2018, ביקשו הסנגורים המלומדים להעלות מספר טענות מקדמיות הן בעל פה והן בכתב (נ/1 (א-ה)), בהתאם לסעיף 149 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב - 1982 (להלן: "חוק סדר הדין הפלילי"). כך טענו לפגם בכתב האישום וגם לחוסר סמכות עניינית לדון בקובלנה זו במסגרת הליך זה, בעבירות שהן בניגוד לחוק הספנות. משכך, גם עבירת השידול איננה מתקיימת במצב דברים זה ועל כן יש למחוק עבירות אלו.

עוד נטען כי גם בנוגע לעבירה של פרסום לשון הרע, לאור העובדה שעבירה זו מבוססת כולה על מכתב ששלח הנאשם, טען הסניגור כי הקובל כלל לא נזכר במכתב לא בשמו המפורש ולא בצורה אחרת. זאת ועוד, נטען כי המכתב התייחס לחובלי גוררת ואפילו על פי ניסוח כתב הקובלנה, הקובל עצמו כתב שהמכתב יועד לאחר, שאף הועמד לדין בשל אותו אירוע. משכך, נטען כי לאור ההלכה ש"פרסום" יכול להיות עילה להליך פלילי רק אם הוא מייחס לשון הרע לאדם מסוים, קרי, "הנפגע", כעולה מלשון החוק - לא ניתן לייחס בקובלנה עבירה של פרסום לשון הרע לנאשם, שכן לא ניתן ללמוד מהפרסום את זהות הנפגע.

באשר לנטען בסעיף 26 לכתב הקובלנה, כי המכתב הטיל אשמה כוללת על כל קברניטי מחלקת הים, טענו הסניגורים שהדבר איננו נכון כעולה מתוכן המכתב, שכן מי שחדל מהעבודה היה חובל גוררת אחד, שכאמור הועמד לדין משמעתי על כך ואין המדובר בקובל. מה גם שהקובל לא הועמד לדין והאחר לא נקט בשום הליך.

עוד נטען כי הקובלנה אינה מגלה עבירה, שכן היסוד של "הכוונה לפגוע" לא מתקיים במקרה דנן, שכן כלל לא מופיעה בתיאור העובדתי, מה גם, שהמכתב לא התייחס לקובל אלא לאחר.

עוד טענו הסניגורים, שקיימות לנאשם הגנות בנוגע למכתב שכתב הן הגנה של אמת דיברתי, הן הגנה מכוח העובדה שהפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע בעניין בו הנאשם ממונה על הנפגע. הנאשם כאן אינו מנכ"ל חברת נמל אשדוד מכוח דין או חוזה, הפרסום היה מוצדק כמי שממונה על כל עובדי חברת נמל אשדוד.

בהמשך, טענו הסניגורים להגנות נוספות מכוח הסעיפים המנויים בחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה - 1965 (להלן: "חוק איסור לשון הרע") להגנת "אמת דברתי", להגנת סעיף 15(7), שכן הנאשם, כמנכ"ל הנמל, היה הממונה מכח דין של כלל עובדי חברת נמל אשדוד ורשאי היה לעשות כן. כך גם באשר להגנה שבסעיף 15(2), שכן חובתו כמנכ"ל מכח החוק היתה לעשות כן. כך גם באשר להגנה שבסעיף 15(4), שכן פעולת הנמל היא עניין ציבורי חשוב.

משכך, חזרו וצינו הסניגורים כי כתב האישום אינו מגלה עבירה של לשון הרע ואין קשר בין הקובל ל"נפגע" ולא היה יסוד כוונה לפגוע.

עוד נטען שאין על פני הדברים גם עבירה של איומים. הרי לא כל אזהרה או התראה הינה מבחינת איום שכן המבחן על פי הפסיקה, לקיומו של איום, הינו אובייקטיבי ולא סובייקטיבי.

צינו, שגם אם כל טענות הקובל היו נכונות הרי שהמדובר בזוטי דברים. לא נפגע כאן שלום הציבור, אין כאן פגיעה באינטרס הציבורי ולא היה ראוי להגיש קובלנה פלילית במקרה דנן. הפנו גם לפסיקת בתי המשפט, שם נקבע כי הדעת אינה נוחה מהגשת קובלנות פליליות, מקום בו היה ניתן להסתפק בהליכים אחרים. הפנו בעניין זה גם לספרו של אורי שנהר, דיני לשון הרע, בעמ' 458.

לאור כל האמור לעיל, ביקשו הסניגורים למחוק את הקובלנה ולבטל את כתב האישום.

ב"כ הקובל הודה בפה מלא כי איננו עוסק בתחום הפלילי. חזר וטען כי המכתב מהווה לשון הרע על החובלים בנמל אשדוד וביקש שהות להגיב בכתב לטענות הנאשם. עשיתי הפסקה בדיון כדי לאפשר לו לעיין במסמך נ/1 ולאחר ההפסקה, ביקש להשיב בכתב תוך 21 יום. הסניגורים ביקשו רשות להשיב בקצרה לטיעוני חבריו.

בנסיבות אלו, אפשרתי לב"כ הקובל להגיב תוך 21 יום בכתב, ולסניגורים, להגיב תוך 14 יום לאחר מכן בכתב.

התגובה לטענות המקדמיות מאת הקובל

הגם שהקובל, שהינו עו"ד בהכשרתו, מינה לו עורכי דין מלומדים לייצגו בקובלנה זו, בחר מטעמים השמורים עמו לא רק לחתום על הקובלנה הפלילית בעצמו, אלא גם חתם על התגובות. מכאן, שיש לדקדק ולציין כי הטיעונים מטעמו נטענו על ידי הקובל עצמו.

בפתח תגובתו מיום 11/2/2018, טען הקובל כנגד הסניגורים שחל אצלם בלבול ואי הבנה, באשר לטענות שניתן לטעון כטענות מקדמיות בהליך הפלילי. כמו כן טען שהמדובר בטענות שנטענו באופן תמוה ובאופן המנוגד לדיון. עוד טען כי מקום הטענות הללו בפרשת ההגנה ולא כטענות מקדמיות.

באשר לטענת חוסר הסמכות העניינית - טען הקובל שטענה זו נטענה ביחס לעבירות בניגוד לחוק הספנות, אך ישנה הודעת בעל דין בסמכות לדון בעבירות של לשון הרע ועבירת האיומים.

באשר לטענה של פגם או פסול בכתב האישום, טען שאף זו מתייחסת אף לשיטת הסניגורים אך ורק לחוקי הספנות ולא לעבירות האחרות.

זאת ועוד, לשיטת הקובל אותן העבירות של חוק הספנות, נלוות הן לעבירות שכן מנויות בתוספת השנייה, מבוססות הן על אותן עובדות ועל אותה מסכת עובדתית. לשם כך, הביא הקובל דוגמה לצירוף לשוני ובכך ניסה להצדיק הכנסת עבירות בניגוד לחוק הספנות לקובלנה הפלילית.

בהמשך, דחה הקובל את טענת הסניגורים, כי העובדות המתוארות בכתב הקובלנה אינן מהוות עבירה וטען כי ממקרא הדברים שנכתבו בקובלנה - יש בה כדי להביא להטלת אחריות על הנאשם.

עוד התייחס הקובל אף לטענות ההגנה המהותיות שטען הנאשם. לטענת הקובל, אין המדובר בטענות היכולות להיכנס במסגרת טענות מקדמיות. בהמשך, טען להודאת בעל דין ושהנאשם למעשה מודה ששלח המכתב.

טען שעל בית המשפט לשמוע הראיות בטרם יכריע בטענות ההגנה של הנאשם כמו גם בטענה בעניין התקיימותו אם לאו של היסוד הנפשי.

לפיכך, ביקש הקובל לדחות את כלל הטענות המקדמיות וגם את הטענות "שהולבשו" בכסותן של טענות מקדמיות ולחייב הנאשם להשיב לאישום כדיון.

תשובה לתשובת הקובל לטענות המקדמיות

ביום 1/3/2018, השיבו הסניגורים תשובה ארוכה וממצה לתגובת הקובל.

בפתח הדברים, הפנו את בית המשפט לפסק דין שניתן בבית המשפט השלום באשדוד, ביום 17/3/2013, בתיק קובלנה פלילית 11-11-19891, ששם אחד מהקובלים, היה הקובל כאן. נטען, שהקובלנה שם בוטלה בהחלטת בית המשפט, לאחר שקיבל טענתם המקדמית של הנאשמים ל"זוטי דברים". לפיכך, טענו ב"כ הנאשמים ניתן היה לצפות, כי הקובל יפנה את בית המשפט לפסק הדין שניתן שם שהחלטותיו מתאימות לעניינו "ככפפה ליד". תחת זאת, טענו הסניגורים, בחר הקובל להסתיר מבית המשפט את ההחלטה שניתנה שם, לא כך נוהג בעל דין הוגן.

יתרה מזו, טענו בצדק הסניגורים, כי עוד בטרם נתנו את המענה לכתב הקובלנה, לא ניתן "לתפוס" את הנאשם בשום הודאה, למעט פרסום מכתבו כמנכ"ל, מיום 6/9/2016, שצורף לכתב הקובלנה.

את תשובתם חילקו ל שישה פרקים (ממש כשישה סדרי משנה), בסוגיית הקובלנה הפלילית.

בפרק הראשון, התייחסו לעבירות לפי חוק הספנות הנטענות בכתב הקובלנה. חזרו וצינו כי לא ניתן להגיש קובלנה פלילית בגין עבירות אלו ובשל כך יש לבטל הקובלנה, ככל שמתייחסת לעבירות אלה. ציינו כי גם סעיפי החוק שנזכרו בכתב הקובלנה אינם סעיפי עבירה ולמעשה, הסעיף היחיד של חוק הספנות, הנזכר בכתב הקובלנה ושהינו סעיף עבירה על פי חוק זה, הינו סעיף 115 הקובע כי: "הנותן ללא סמכות כדין הוראה לקברניט או לאיש צוות בכל עניו הנוגע לכלי שיט או לבני אדם שבו או למטענו, דינו - מאסר שנתיים". בעניין זה טענו, כי גם סעיף זה אינו רלוונטי לענייננו, שהרי אין בכתב הקובלנה טענה כי מנכ"ל הנמל נתן הוראה כלשהי לקברניט או לאיש צוות כלשהו. עוד נטען כי הקובל ייחס לנאשם עבירה של שידול לדבר עבירה בנוגע לחוק הספנות. גם בעניין זה ציינו הסניגורים שהדברים תמוהים וחסרי שחר.

בפרק השני לתשובתם, טענו בפתח הדברים ולמען הסר ספק כי עמדת הנאשם כי הדברים שנכתבו במכתבו, אינם עולים בגדר "לשון הרע".

כן נטען, כי הקובל איננו ה"נפגע" מלשון הרע, ומשכך, לא יכול היה להגיש קובלנה בשל פרסום לשון הרע. זאת ועוד, לדבריהם, הקובל עצמו מאשר בכתב הקובלנה כי אין המדובר בו, אלא בחובל אחר שחדל מעבודתו. משכך, גם בעניין זה יש להורות על ביטול הקובלנה. הדגישו כי גם המכתב מתייחס ליחיד ונכתב במפורש "חובל גוררת", יחיד, באירוע ספציפי.

עוד ציינו, כי הקובלנה אינה מגלה עבירה של פרסום לשון הרע, שכן בתיאור העובדות המתוארות בכתב הקובלנה, נעדר היסוד של "כוונה לפגוע". משכך טענו, שבהעדר מניע או מטרה של המפרסם לפגוע בנפגע - לא קמה למעשה עבירה. הפנו בעניין זה לפסיקת בית המשפט בתיק ק"פ (שלום ים) 45591-12-13, שם בוטל כתב הקובלנה, בין היתר בשל העדר ההתייחסות ליסוד הנפשי.

בהמשך, שבו ועמדו על ההגנות מכח חוק איסור לשון הרע העומדות במקרה דנן לנאשם. הפנו בעניין זה לספרו של שנהר, דיני לשון הרע, נבו, 1997. וכן לפסק דין של בית המשפט השלום ירושלים, בק"פ (שלום ים) 33269-01-12, שם קיבל בית המשפט את הטענות המקדמיות וביטל את כתב הקובלנה.

עמדו באריכות רבה, תוך הבאת פסיקה, על טענת ההגנה של "אמת דיברתי", כמו גם יתר ההגנות המנויות בסעיף 15 לחוק איסור לשון הרע.

בפרק השלישי, עמדו על העבירה הנטענת בקובלנה של האיומים. נטען כי אף אחד מיסודות עבירת האיומים, לא העובדתי ולא הנפשי ("איום", "שלא כדן", "ו"כוונה להפחיד או להקניט") איננו מתקיים בענייננו. משכך, יש לבטל את כתב הקובלנה שאיננה מגלה עבירה גם ברכיב זה.

בפרק הרביעי, טענו כי עומדת לנאשם בנסיבות העניין הגנה של "זוטי דברים". טענו שהמעשה המיוחס לנאשם איננו הולם מבחינה עניינית את המושג עבירה פלילית, שכן אין בו סכנה לערך חברתי כלשהו ולציבור אין כל אינטרס בתיוג עושהו כעברין. אף בעניין זה הפנו לפסיקה ענפה המופיעים בסעיפים הנזכרים דלעיל.

בפרק החמישי, טענו כי עומדת לנאשם טענה של "הגנה מן הצדק", שכן ניהול הקובלנה עומד בניגוד לעקרונות הצדק וההגנות, שכן אין אינטרס ציבורי בניהול הליך שכזה. עוד ציינו כי לא אחת נעשה שימוש לרעה בהליך הקובלנה. גם בעניין זה הפנו לפסיקה רבה.

בפרק השישי, ביקשו להורות על מחיקת הקובלנה והשתת תשלום הוצאות ההגנה של הנאשם שבנדון והסבירו מדוע ולמה יש להשית במקרה דנן הוצאות בסכום גבוה במיוחד על הקובל.

בקשת רשות להגיב לתשובה לתגובה לטענות המקדמיות

הקובל לא נח ולא שקט, עד שביום 13/3/2018, הגיש בקשת רשות להגיב לתגובת ב"כ הנאשמים. עוד הוסיף וביקש לחייב את הנאשם בהוצאות לדוגמא, בשל השימוש לרעה בהליכי משפט, שכן לדבריו, הנאשם עשה שימוש לרעה בזכות התשובה, שניתנה לו לפני משורת הדין.

טען כי הנאשם העלה טענות מקדמיות, עוד בטרם השיב לאישום עצמו. טען כי אין לנאשם זכות להרחיב או להעלות טענות מקדמיות נוספות. טען שהנאשם עשה כלשוננו: "שימוש לרעה" בזכות התשובה, כאשר הגיש את תשובתו לתגובת הקובל שאורכה 24 עמודים. טען שהמדובר בהרחבת חזית.

טען שהדבר עומד בניגוד לתכלית הגשתו של כתב תשובה בהליך אזרחי ועמד באריכות על תקנה 64 לתקנות סדר הדין האזרחי, אף הפנה לפסיקה בעניין זה (יאמר מיד, שבמקרה דנן המדובר בהליך פלילי - ח.נ.).

לדברי הקובל, על בית המשפט להתעלם מ"הרחבת החזית", הכוללים 24 פסקי דין וכן טענות ל"הגנה מן הצדק", טענה ל"משפט זוטא" וכן טענות משפטיות נוספות המהוות לדברי הקובל "מקצה שיפורים".

עוד טען הקובל, כי הנאשם השתמש בפסק דין אחר כראיה המשפט אחר והדבר עולה כדי שימוש לרעה בהליכי משפט.

הקובל הוסיף וטען כי הנאשם עושה ניסיון למנוע ממנו את זכות הגישה לערכאות.

בסופה של בקשה, ביקש הקובל לקבל בקשתו להגיב לתשובת הנאשם ולדחות על הסף את כל הטענות שנטענו על ידי האחרון, תוך השתת הוצאות לדוגמא, בגין השימוש לרעה בהליכי משפט.

בהחלטתי מיום 13/3/2018, ביקשתי לקבל את תגובת ב"כ הנאשם בתוך 14 יום לזו בקשת הרשות להגיב.

תשובה לבקשת הקובל

ביום 26/3/2018 הגיבו ב"כ הנאשם כפי שהתבקשו על ידי בית המשפט, בצורה ברורה וממצה.

טענו כי הקובל מיצה את זכות תגובתו לטענות המקדמיות ואין מקום להתיר לו להגיש תגובה נוספת. בכל מקרה, כך נטען, טענות הקובל בתגובתו הנוספת חסרות כל שחר מהטעמים ומהנימוקים המפורטים בסעיפים 5-16, לתשובתם, המדברים בעד עצמם.

ביום 15/5/2018 הגיש ב"כ הקובל בקשה לקביעת מועד לדיון בתיק. לאחר שהמועד שנקבע בזמנו בוטל מטעמי בית המשפט.

בהחלטתי מיום 21/5/2018 ציינתי, שאותו היום שבתי לעבודה סדירה לאחר ששהיתי בחופשת מחלה של כחודש ימים ושוקד אני על כתיבת החלטה בתיק ואעשה כל מאמץ לקבוע מועד לשימועה עוד בטרם הפגרה ולכשייקבע מועד הוא יודע לצדדים.

דיון והכרעה

מעטים המקרים בהם בית המשפט יכול לקצר בהחלטתו, דוגמת המקרה שבפנינו. הסניגורים המלומדים של הנאשם עשו מלאכתם נאמנה, במקצועיות, במסירות וביסודיות אין קץ ולא הניחו אבן מן הקובלנה הזו שלא עקרו אותה ממקומה. על כתבי בית הדין שהגישו ניתן לומר "כל המוסיף גורע".

מנגד, צר לי לקבוע, כי הקובל מטעמים השמורים עמו, ביקש לעשות שימוש לרעה בהליכים המשפטיים בעצם הגשת קובלנה פלילית זו. קובלנה חסרת יסוד ושחר מבחינה משפטית.

בדין יש לקבל את כל הטענות המקדמיות שהעלו ב"כ הנאשם, ככתבן וכלשונן ולבטל את כתב הקובלנה, מבלי שיהיה צורך לבזבז זמן שיפוטי יקר בשמיעת עדויות.

כעולה מהדברים שהובאו לעיל, טענות מקדמיות אלה הועלו בטרם פתיחת המשפט ולפני שהנאשם השיב מענה לכתב הקובלנה. היה זה זכותם וחובתם של סנגוריו של הנאשם לטעון את כל הטענות, כבר בשלב זה. צר לי על הקובל שביקש להקפיד עם הנאשם על הטיעונים שטען, שעה שניתנה לקובל כל אפשרות ואף רשות להגיב כפי שביקש.

כידוע, מוסד הקובלנה הפלילית הינו חריג לכלל, לפיו, במשפט הפלילי המאשימה היא המדינה המיוצגת בידי תובע. בניגוד לנדרש בהוכחת עוולה אזרחית של לשון הרע, הרי שהרשעה בעבירה פלילית מחייבת הוכחת כוונה לפגוע בנפגע באמצעות הפרסום, שלא לדבר על כך, שההליך הפלילי מחייב את הקובל לעמוד בנטל הוכחת רכיבי העבירה במידת הוכחה שמעבר לספק הסביר.

סעיף 68 לחוק סדר הדין הפלילי, מתיר לכל אדם להגיש כתב אישום בגין שורת סעיפי חיקוק המפורטים בתוספת השנייה לחוק. כך גם לגבי הגשת קובלנה בגין איסור לשון הרע, המוסדר בסעיף 8 לחוק איסור לשון הרע, הקובע כי:

"עבירה בשל לשון הרע לפי חוק זה, תהא בין העבירות שבהן רשאי **הנפגע** להאשים על ידי הגשת קובלנה לבית המשפט" (ההדגשה שלי - ח.נ.).

משכך, כל ניסיונות הקובל לייחס לנאשם עבירות שאינן נופלות בגדרה של התוספת השנייה לחוק סדר הדין הפלילי או חוק איסור לשון הרע לא יצלחו. בעניין זה הוראות החוק, הפסיקה וטענות סנגוריו של הנאשם מדברות בעד עצמן ומיותר לחזור עליהן.

לא זאת אף זאת, לא לריק הדגשתי את המילה "נפגע" שבסעיף 8 לחוק איסור לשון הרע. כעולה מכתב הקובלנה ומטענות הצדדים, עיני כל הקורא, כי למעשה, הקובל כלל לא מוזכר לא בעובדות כתב הקובלנה ואף לא במכתב שבו המדובר. עיון קל מראה, כי המדובר ברב גוררת אחר, ששמו המפורש מצוין בכתב הקובלנה ונטען כי חדל מעבודתו ובשל עובדה זו נשלח המכתב. אף המכתב עצמו לא מציין את שם הקובל, אלא מדבר על אותו אירוע משמעותי חריג כאמור. מכאן, שהקובל איננו יכול בשום צורה להיחשב ל"נפגע" כעולה מהוראות החוק (ראה בעניין זה: ק"פ (י-ם) 106/99 **יוסף נ' התנועה למען איכות השלטון** (פורסם בנבו) [28/6/1999], על האסמכתאות המובאות שם, בשינויים המחויבים).

עוד אדגיש כי אף מקריאת ציטוטי המכתב, כפי שהובאו בכתב הקובלנה, בקריאה אובייקטיבית, כ"אדם הסביר", ניתן ללמוד, כי שמו של הקובל לא הוזכר ואף לא הפניה ספציפית אל הקובל. המדובר במכתב שנכתב במסגרת תפקידו של הנאשם כמנכ"ל חברת נמל אשדוד, בגדר מכתב התראה ואזהרה, וודאי שאיננו בגדר מכתב איום.

בנסיבות אלו, ולאור העובדה כי המכתב לא נכתב על הקובל - אני קובע שבנסיבות אלו גם לא הייתה לנאשם את היסוד הנפשי של "כוונה" לפגוע בקובל, כנדרש בסעיף 6 לחוק איסור לשון הרע: "המפרסם לשון הרע, בכוונה לפגוע, לשני בני-אדם או יותר זולת הנפגע, דינו - מאסר שנה אחת" (ההדגשה שלי - ח.נ.). פרשנות דרישה זו, של היסוד הנפשי בעבירת לשון הרע, נדונה כבר בבית המשפט העליון, בהרכב מורחב, במסגרת רע"פ 9818/01 **ביטון נ' סולטן** [פורסם בנבו] (31/3/2005), שאף ב"כ הנאשם הפנו אליה, שם נקבע -

"דרישת ה"כוונה לפגוע" הינה דרישה לקיומו של יסוד נפשי מיוחד אצל העושה בעת קרות ההתנהגות האסורה. המפרסם לשון הרע בלא שהתכוון לפגוע באמצעות הפרסום אינו עובר עבירה פלילית, עם זאת הוא יהא אחראי בשל עוולה אזרחית לפי סעיף 7 לחוק איסור לשון הרע. נמצא כי רק מפרסם (לשני בני-אדם לפחות) שלהתנהגותו נלווה יסוד נפשי של שאיפה להשיג פגיעה, יחוב בפלילים לפי סעיף 6 לחוק."

עוד נקבע בפסיקה, כי "הלכת הצפיות" הקבועה בסעיף 20(ב) לחוק העונשין, לא תחול בעבירה לפי חוק איסור לשון הרע (ראו בעניין זה: רע"פ 1703/17 **סאבק נ' סייף** [פורסם בנבו] (27/4/2017) וק"פ (י-ם) 46965-01-16 **צוויקלר נ' ברץ** [פורסם בנבו] (8/5/2018)).

זאת ועוד, נטען בכתב הקובלנה כי מכתבו של הנאשם הטיל כלשונו של הקובל: "אשמה כוללת על קברניטי מחלקת ים... ולפחות לכל 3 החובלים שעבדו באותה משמרת שבאירוע". גם אם כך היו פני הדברים, ולמען הסר ספק, אינני מקבל טענה זו - אין לי אלא להפנות הקובל לסעיף 4 שבחוק איסור לשון הרע שם נקבע כי: "לשון הרע על חבר בני אדם או על ציבור כלשהו שאינם תאגיד, דינה כדין לשון הרע על תאגיד, אלא שאין בה עילה לתובענה אזרחית או

לקובלנה. ולא יוגש כתב אישום בשל עבירה לפי סעיף זה אלא על ידי היועץ המשפטי לממשלה או בהסכמתו". מן המקובץ עולה, כי החוק מתווה דרך מסוימת במקרה בו ישנה הוצאת לשון הרע על חבר בני אדם, או על ציבור כלשהו ובמקרה שכזה, רק היועץ המשפטי לממשלה הוא אשר רשאי לפתוח בהליך פלילי כנגד נאשם.

באשר לעבירת האיומים, אותה ייחס הקובל לנאשם, כזכור, סעיף 192 לחוק העונשין קובע: "המאיים על אדם בכל דרך שהיא בפגיעה שלא כדין גופו, בחירותו, בנכסיו, שמו הטוב או בפרנסתו, שלו או של אדם אחר, בכוונה להפחיד את האדם או להקניטו, דינו-מאסר שלוש שנים."

עבירת האיום הינה עבירה התנהגותית והקביעה האם תוכן ביטוי הוא מאיים נעשית על פי אמת מידה אובייקטיבית, מתוך נקודת מבטו של אדם הסביר, אדם מן היישוב, המצוי בנסיבותיו של המאיים, תוך בחינת ההקשר שבו ניתן הביטוי ואת המסר שהיה גלום בביטוי (ראו בעניין זה בשינויים המחויבים: רע"פ 2038/04 **לם נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (4/1/2006)). יש מקרים שהתבטאות בעלת תוכן תמים תגבש איום חמור ויש, שדווקא התבטאות בעלת תוכן פוגע או מעליב, עשויה שלא לגבש איום במקום אחר (ראו בעניין זה: ת"פ (שלום תל אביב) 4926-02-14 **מדינת ישראל נ' אגאי** [פורסם בנבו] (7/10/2015)). זאת ועוד, היסוד הנפשי הנחוץ להרשעה בעבירת זו, היא של "בכוונה", קרי, "במטרה" ומתוך שאיפה להשיג את ההפחדה או ההקנטה. בענייננו, לאחר שלא מצאתי כאמור, כי יש דופי בכתיבת המכתב על ידי המנכ"ל וכאשר אני משווה בין לשון החוק עם המפורט בכתב הקובלנה, ניתן לקבוע, בצורה חד משמעית, כי העובדות המפורטות בקובלנה אינן משקפות את כל מרכיביה (העובדתי והנפשי) של עבירת האיומים המיוחסת לנאשם בכתב הקובלנה.

אף בעניין זה, טענו הסניגורים כי יש לבטל את כתב הקובלנה, אף בשל היות הטענות שבקובלנה, אפילו היו נכונות, בבחינת "זוטי דברים". אמת נכון הדבר כי לרוב עיתוי בחינת התקיימותה של הגנה זו נעשית בתום הליך שמיעת הראיות ולפעמים גם אחרי קביעת העובדות על ידי בית המשפט. ואולם ניתן למצוא מקרים לא מעטים בהם קיבלו בתי המשפט טענה זו, אף בשלב המקדמי. אלה הם אותם מקרים בהם יוצא בית המשפט מתוך נקודת הנחה שגם אם יוכח כל שיוחס לנאשם בכתב האישום או בכתב הקובלנה, הרי שמדובר בסופו של יום בעניין שהינו קל ערך (ראו בעניין זה: ק"פ (ק"ש) 18012-09-16 **ביטון נ' אלוני** [פורסם בנבו] (מיום 23/10/2017), על האסמכתאות המובאות שם, בשינויים המחויבים).

זאת ועוד, לא הבנתי טענת הקובל וטרוניית דבריו, בנוגע לעיתוי העלאת הטענות המקדמיות מטעם ההגנה, את טענתו בדבר השימוש לרעה בהליכי משפט בשל אורכן של הטענות (שהשתרעו על פני 24 עמודים). ייאמר מיד חד וחלק כי רשות ניתנה לסניגורים, על ידי בית המשפט, להשיב לכתב הקובלנה, כפי שניתן לקובל יומו בבית המשפט ואף אפשרתי לו להגיב לטענות הסניגורים. אין לו לקובל אלא להלין על עצמו, אם ביקשו הסניגורים להעלות ולפרוס את כל טענות ההגנה ואף להרחיב את היריעה נוכח האישומים, חסרי היסוד של הקובל עצמו. הנאשם הוא שמתגונן על נפשו. לא זו בלבד שלא היה פסול, אלא חובת סגוריו ברוב חכמתם היה לסמוך גם על החלטה שניתנה בקובלנה פלילית דומה שהגיש בין היתר הקובל כאן, בבית משפט השלום באשדוד ביום 17/3/2013, שם הורתה כב' השופטת גילת שלו, על ביטול האישום ולמעשה על זיכוי הנאשמים מעבירות שיוחסו להם מחמת הגנת זוטי דברים.

סוף דבר, אני מורה על ביטול הקובלנה בנסיבות העניין, כטענות הסניגורים, מהטעמים של חוסר סמכות עניינית להגיש קובלנה פלילית בגין עבירות שהן בניגוד לחוק הספנות; לאור העובדה כי העובדות המתוארות בכתב האישום אינן מהוות

עבירות לא של פרסום לשון הרע ולא של איומים הכל כטענת הסניגורים המלומדים ומששוכנעתי שעומדת לנאשם גם ההגנה של "זוטי דברים".

בנסיבות העניין, לא מצאתי צורך להכריע עוד בהגנות שנזכרו בטיעוני הסניגורים, בכל הקשור לטענת "אמת דיברתי", סעיף 14 וכן להגנות המופיעות בסעיפים 15(2), 15(4) ו-15(7), לחוק איסור לשון הרע ובטענת "הגנה מן הצדק".

כידוע, אין זה מקובל להטיל הוצאות בהליכים פליליים רגילים, אלא במקרים קיצוניים. המקרה שלפנינו, בו הוגשה קובלנה בנסיבות שהוסברו, הוא אחד מאותם מקרים המצדיקים הטלת הוצאות.

בנסיבות העניין ובהתחשב במסקנת החלטתי זו ובתוצאתה, ומהעובדה כי הנאשם נדרש לשכור את שירותיהם הטובים של סניגוריו, שיש להניח שהקדישו שעות עבודה רבות בתיק זה בכתיבת טיעוניהם הממצים המדברים בעד עצמם ובתוקף סמכותי על פי סעיף 80(א) לחוק העונשין והיות ולא היה כל יסוד לקובלנה, מן הראוי להטיל תשלום הוצאות ההגנה על הקובל. אני מחליט לחייב את הקובל לשלם לנאשם הוצאות בסך כולל של ₪ 25,000 שישאו הפרשי הצמדה וריבית כחוק מהיום ועד התשלום המלא בפועל.

רק בשל העובדה כי התקיים למעשה דיון אחד בלבד בתיק, אני נמנע מלחייב הקובל לשלם הוצאות לטובת אוצר המדינה.

זכות ערעור כחוק לבית משפט המחוזי באר שבע.

ניתנה היום 15/7/2018 והודעה תוצאתה במעמד באי כוח הצדדים בלבד ובהעדר הקובל והנאשם ששוחחרו מהופעה לשימועה.

ב"כ הקובל יודיע לקובל.

ב"כ הנאשם תודיע לנאשם.